

Riport 1954 december 31-én

(Képzeletbeli tudósítás arról, milven lesz Budapest az öt éves terv végén)

GYERÜNK a Várba, jó? De nem gyalog. Felvisz a mozgólépcső, azon megyünk. Emlékszel még az időkre, mikor síkló vitte fel az utast és a két padon olyan hüvös szemű és me-rev nyakú ezredesek ültek, hogy a kis fülkében szinte megállt a levegő? Hova lett barátom a tavalyi hó? Hova lettek a Sándor-palota lakásai, az udvarlakai őrség, a főherceg, aki csillárok fényétől ékes palotában lakott a Dísz-téren és köllőnek hitte magát egy korban, amelyben Móricz Zsigmond repedt konyhaasztalon írta meg a Szegény embereket... A szegény emberek azóta felhasztolták ezt a megtöppedt életet, a szegény emberek súlyos léptekkel beszélállnak a legmagasabb hivatalokba, építeni kezd-ték a hidakat, a házakat, a gyárakat, a falvakat, a villamosműveket, a vas-kohókat... nézd, milyen szép ez a hóval beszórt Budapest! Milyen nap van ma? 1954 december 31? Ma feje-ződött be az öt éves terv.

NEM ismered ki magad? Nem esodálom. Új Vár született barátom. Vadonatúj; mert 45-ben kevesebb maradt belőle, mint egykor tatár, török, Buda ostroma vagy a szabadságharc után. 1945-ben szabadult fel Budapest, de a királyi palota rőt lángokkal és sísteregve még sokáig égett. Nem maradt belőle más, mint füsttől fekete falak s egy csonka kupola, amely sokáig úgy meredt a lassan hőmpölygő Dunára, mint vak szem Budapest homloka alatt. S a Vár, e város ékes oromzata olyanná lett, mint tépett fekete csipke. A falak közt a szél fűtyölt, a kiégett termeket benőtte a gaz, a rozsan-tetők sóhajtvá zörögtek őszi éjsza-kákon, fogatlanul a Bátya szomor-kodott mellettük, mint hajlotthátú megrokkant öreg. Az épületeken füstcsíkok csorogtak végig s estén-ként csak ritka ablakban gyulladtak ki pislá fények, amelyek e csöndes és zord környezetben olyanok vol-tak, mint öregek szeme, melyekben ellobbantak már az élet lángjai.

Csönd a romok között... ebbe a csöndbe vágott bele az öt éves terv, barátom. A Vár egyszerre megtelt építőmunkásokkal és napszámósok-kal, betonkeverőgépekkel és daruk-kal, csillékkal és döngölőkkel; a ba-glyok riadtan menekültek az üres padlások homályos szegletéből. Lá-tod ott az új Sándor-palotát, amely-nek empire-je olyan, mintha száza-dokkal ezelőtt emelték volna? S nézd a Dísz-téren ezeket a nyugodt vonalú és síma házakat és a volt királyi palotát, ahogy szikrázik új tetőzetén a halványlila hó... Vi-gyázz, elült egy autó, a Várban olyan a forgalom, hogy már nincs idő hosszan tünődni és elmerengeni. Kor-mánynegyed az egész terület: itt he-lyezték el a legfontosabb állami hi-vatalokat. Százharmincmillió forin-tot költött erre az öt éves terv; nincs többé egyetlen kiégett fal, vagy füst-től fekete épület. Azt kérde, hogyan történt mindez? A téglagyárak 420 millió téglával többet gyártottak, mint a három éves terv idején, új cement-örölő üzemek és mészhomok-tégla-gyárak létesültek s az építőipar ver-senymunkával az ország egész terü-létén öt esztendő alatt 21.345 millió értékű építkezést vagy még többet végzett

SZÉP ez az új Budapest, ugye? A fényei, amelyek halványan reszketnek a Duna esti tükrében és visszaverőd-nek a körutak havas szőnyegén. Nézd... itt fekszik előtled, gyere a régi várfalhoz, onnan látod a leg-jobbán. Ezer és ezer fénynyaláb, látod, hogyan szikráznak? A köruta-ron és a hosszú Soroksári-úton olya-nok, mint a gyöngysorok. De nem véletlenül ilyen fényes és világos ez az alkonyati Pest. Az öt éves terv során új kriptongyár is épült és üze-meink tizenhárommillió darabbal több izzólámpát gyártottak, mint a három éves terv idején.

S A HIDAKI Több hídunk van, mint valaha volt... Ha most elmesél-ném egy külföldinek, hogy tíz esztén-deje hidegtől borzongó batyús embe-rek tolakodtak még a fából rögtön-zött Mancsi-hidon, hát bizonytal szem-be nevetne s azt mondaná, hogy ez nem lehet igaz. Emlékszel még a korra, a batyúk korára és a Mancsi-hídra, milyen boldogok voltunk, ha órák sorbanállás után végre fapallóira léptünk! Olyan régen volt, talán való-ban nem volt igaz. Mert nézd, az alko-nyati óra kigyulladt fényeiben, mennyi híd: híd a Boráros-térenél, Szabadsághíd, Erzsébet-híd, Lánchíd, Kossuth-híd, Margit-híd és ott messze, amerre már nem lát át a szem, Ma-gyarország leghosszabb hídja, amely az egykor csöndes és bukolikus Óbu-dát köti hozzá Angyal földhöz a Mar-gitszigeten át.

AZ AZ EGYSZERŰ oromzatú, nyu-godt vonalú épület, amely most fény-árban úszik? Az új Nemzeti Színház, a magyar játékszín eddig legszebb és legnagyobb olthona. S másik oldalon az az új palota, amelyet még nem ismert a szemed? Az a Színművészeti és Iparművészeti Főiskola új épülete. Ennyi új, kérde? Ez még semmi, barátom. Menj ki egyszer Csepelre (persze trolibuszon, az a leggyorsabb most), nézd meg az új kultúrpalotát. Vagy az új filmstúdiókat, amelyek a legkorszerűbbek egész Közép-Euró-pában. Vagy nézd meg a 70 ezer néző befogadására épített új nép-stadiont. A kibővített műegytemet. S ha azt kérde, hogy mindezt mi-hől? Azt felelném neked: az 50 mil-liárd forintnyi befektetésen túl eltö-kélt szorgalomból. Mert minden mö-gött, ami szép, ami ilyen lágyan és melegen csillog előtled e milliós vá-rok ölen, a munka áll. Évek. Verej-ték. Kalapácsok, esőrőlök, eszterga-padok, Emberek, akik hajnalban kel-tak és este feküdtek. Gyárak. Látom, finoman elmerengsz, iszod az alko-nyat édeskés borát, szemed elréve-dez. Felébresztelek, jó barátom. Nem álomból született ez a szép, nagy, új Budapest. Csak egyetlen példát mon-dok el neked: téglagyáraink öt esztendő alatt 50 millió cseréppel gyár-tottak többet, mint a három éves terv során.

ELTELT az idő? Nagyon sietsz haza? Lépj rá a mozgólépcsőre, szállj fel egy trolibuszra, azután menj földalattival. Melyikkel? No nem az-zal a régievel, amely a Vörösmar-tértől a Ligetig vezet. Menj a gyors-vasúttal, amely a Duna alatt szalad,

Ruffy Péter

Osztályozás

725.094

1950

Hely

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házinyomda 1927 - 1095

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Ruffy Péter

Cím: Budapest az öt éves terv végén

Forrás:

(Köt. v. füüz.) (Oldal)

(Idő)

(Hely)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.